

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

-INSERTIUNI-

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Ordinațiunea * contelui Apponyi.

În numărul nostru precedent am adus scurta notiță, că ministrul instrucției contele Apponyi Albert, a ordonat, ca până la o altă dispoziție a sa, preparandiile noastre să nu-și înceapă prelegerile. Ordinul acesta a fost trimis Excelenței Sale Mitropolitului nostru, dară pe cât suntem informați, o asemenea scrisoare, de acelaș conținut, a mers și la Sibiu, unde dispoziții asemănătoare se cuprind privitor la institutele pedagogice din Sibiu, Arad și Caransebeș.

Ministrul spune, că chestia pedagogiilor gr.-cat. românești a format de mult obiectul preocupărilor sale. Statificarea însă nu o ține de un mijloc ducător la scop, alege deci o formă mai domoală de-a supraveghia și directiva preparandiile noastre, anume: Exmiterea unui comisar guvernial, însărcinat cu o severă controlă și eventual vor fi numiți câțiva profesori la preparandiile noastre din partea statului. Până când acest plan va putea fi bine studiat și modalitățile aplicării bine formulate, preparandiile noastre să rămâne deocamdată cu ușile încuiate.

Față de acest ordin, cercurile noastre bisericești au hotărât să păsească cu toată energie, întreprinzând pe lângă ministru, ca să revoace ordinațiunea sa, care în motivare este direct ofensătoare la adresa școlilor noastre. Contele Apponyi relevă atitudinea puțin patriotică la o seamă de intelectuali români în decursul acestui războiu, a căror rătăcire o atribuie educației primite în școală.

Fără a intra în discuția aceasta, pusă la ordinea zilei cu o înversurare sălbatică de fostul prim-ministru Tisza, într'una din ședințele Camerei,

din parte-ne relevăm faptele vitejești ale feciorilor și intelectualilor noștri la toate fronturile. De trei ani aceste fapte strălucesc în cartea de aur a Monarhiei ca petrii nestemate, și elogiile, distincțiile regimentelor românești și a feciorilor noștri se țin lanț în monitorul armatei.

Păcatul unora dela confinii, cari au desertat dela datorințe sau a acelor intelectuali, cari pe timpul invaziunii române s'au retras cu trupele inamice, nu poate se întunece nicidecum pagina glorioasă a soldatului român scrisă cu atâta sânge în istoria acestor trei ani de războiu. Nu putem intra în discuția aceasta, precum am dori să o facem, atâta însă ținem să spunem, că între românii din Ungaria, nu s'au descoperit nici comploturi, nici rețele de spionaje, nici telefoane ascunse. Sentințele ce se dau asupra unor rătăcirii particulare, sunt cele mai multe de natura unor păcate, în cari au căzut chiar și compatrioții noștri săcui pe timpul războiului de acasă...

Noi trebuie să protestăm cu toate puterile împotriva învinuirii ministeriale, că școlile noastre, fie acele de orice natură, ar fi crescut trădători ai țării lor proprii, ori că intelectualii noștri eșiți din acele școli ar fi infectați de aceasta molină. Nu credem, că un alt popor de pe fața pământului a dovedit o atitudine mai corectă, o iubire mai fierbinte față de pământul său, în războiu, un dispreț de moarte, mai suveren, ca acest popor voinic și statornic până în sfârșit.

Numai în cursul acestor trei ani singur preparandia din Blaj a urnit în serviciu militar 106 elevi, dintre cari cei mai mulți sunt sublocotenenți și locotenenți, majoritatea decorați...

În decursul celor 51 ani de viață, preparandia din Blaj a eliberat sute de diplome învățătoarești.

Niciunul până acum n'a fost acuzat, nici condamnat pentru tradare de patrie?

Unde este așadar ținuta nepatriotică, pentru care ministru vrea să pedepsească preparandiile noastre? Și de ce voințe să pedepsească preparandia din Gherla și mai ales pe cea din Orade, care va căsca larg ochii, când i-se va înmanua actul unei învinuirii de natura aceasta?

Nu! Școlile noastre nu cunosc tradarea, nici perfidia. Contele Apponyi și-a ales rău argumentele împotriva lor. Din acest motiv avem firma credință, că ministrul instrucției va reveni asupra acestui act politic rău motivat. Un popor și o inteligență ca a noastră, care și-a făcut cu vârf datorința acasă și în bătae, e în drept să aștepte alte scrisori din ministere.

Acasă.

— Excelența Sa Părintele Mitropolit Victor, relatând la vatra părăsită, a dat următorul cercular: —

Nr. 2701—1917.

Onorate în Hristos Frate!

„Mulțămită fierbinte înălțăm către Părintele ceresc, că în sfatul său cel preînțelept Ne-a miluit și după absență de zece luni Ne-a întors la reședința noastră în mijlocul turmei cuvântătoare, păstorirea căreia Ne-a fost încredințat-o. Mulțămită fierbinte înălțăm către Dânsul, că după mulțimea milei Sale Ne-a păzit și Ne-a întărit, ca să purtăm resignați năcazul înstrăinării. Mulțămită fierbinte înălțăm către Dânsul, că în sfatul său bine a voit, ca și smulși din mijlocul turmei Noastre cuvântătoare să putem continua cu ea împărțășirea ce leagă pe păstor cu turma sa. Vă rugăm, Frați iubiti,

ca împreună cu Noi să înălțați dela altar către Părintele ceresc mulțămimă pentru toate acestea și rugăciune, ca să putem repara pe încetul pagubele, cele ce au urmat din faptul despărțirii noastre.

În vreme ce Vă aducem deci la cunoștință, că ieri în 17/4 Iulie împreună cu sfinții și împreună-lucrătorii Noștri cei mai de aproape am sosit în Blaj la reședința Noastră scumpă, moștenită dela gloriosii Noștri înaintași în arhierie, nu putem, să nu Vă mulțămim și Voauă, Frați iubiti, că în vremile acestea turburate de patimile omenești deslănțuite, nu V-ați pierdut încrederea întru ajutorul preabunului și preamilosivului Dumnezeu, ci cu ajutorul Lui V-ați păzit turmele de relele vremii și ați suplinit și suplinit și lipsa fraților, cari au fost și sunt înstrăinați mai rău, de cum am fost Noi. Răsplătească-Vă ostenelele acestea Acela, dela carele se pogoară toată darea cea bună și tot darul desăvârșit.

Smulși am fost din mijlocul Vostru, dar nu am fost înstrăinați cu deăvărsire. Cade-se, să exprimăm recunoștință fierbinte după preabunul Dumnezeu Fratelui Nostru iubit, Preasfințitului Păstor al Orăzii-mari Dr. Demetriu Radu, că cu bunăvoință însoțită de dragoste frățescă și-a dat toată silința, ca să Ne mângâie și să Ne aline durerea, ce Ne-a

pricinuit-o lungă despărțire de către frații și fiii Noștri iubiti. Vă rog, ca împreună cu Noi să-i cereți drept răsplată a dragostii acesteia prisosința binecuvântărilor Proniei Ceresti.

Darul Domnului Nostru Isus Hristos, și dragostea lui Dumnezeu Tatăl, și împartășirea Spiritului sfânt să fie cu noi cu toți.

Blaj, din curțile reședinței noastre metropolitane în 18/5 Iulie 1917."

Cancelarul Michaelis a descoperit pactul secret al ententei. Războiul de cuceriri. (Ag. „Wolff“). Aproape la același timp când ministrul de externe austro-ungar a spus înaintea reprezentanților presii situația politică, la Berlin cancelarul german a informat corperațiunea presii din Germania despre starea generală a politicii externe.

— *Anglia, a spus Lloyd George așa de clar și de mai multe ori, nu vrea să sfârșească războiul prin confederație și unire imprumutată, ci dorește încheierea unei păci, care să cuprindă și umilească totul Germania.* Faptul acesta a fost afirmat în Dublin și de ministrul Carson când a accentuat, că numai atunci vor începe tratative de pace, când trupelor germane vor fi retrase după Rîn. Efectele acestei declarații au fost înțelorate prin declarația lui Bonar Law, după care Anglia va trata despre pace când guvernul german va promite obligatoriu, să va evacua teritoriile cucerite. Până azi au rămas demințite planurile de cuceriri ale Franței, demascate de presa neutră. În decursul

timpului am câștigat documente în serie, că de fapt dușmanii făuresc astfel de planuri.

— De aceea am înaintat guvernului francez întrebarea, neagă, că Briand și Ribot în consiliul secret al parlamentului francez, la care au participat deputații Moutet și Cachin, au fost siliți să recunoască faptul, că Franța, înainte de izbucnirea revoluției, a atatorit în înțelegerea cu guvernul țării, planuri de cuceriri estinse.

— Briand, la propunerea lui Berthelot a primit proiectul, prin care Franței i-se asigură frontierele avute în războaiele din 1790 aadară Elzacia-Lorena, bazenul dela Saar și recompense estinse de teritor pe țărmlul stâng al României.

— Oare Terensko când a ajuns la guvern de ce nu a pretestat contra planurilor franceze de cuceriri? Conștiința lui de patriot nu i-a șeptit, că Rusia dacă va cunoaște scopul de războiu al Franței, nu va mai lua parte în războiu. Acestea nu le va putea nega guvernul republicii franceze. Ribot, la interpelația lui Renoult, a fost constrâns să aducă înaintea Camerei pactul secret stabilit cu Rusia. În jurul lui s-au înscut disecții aprigi, atunci Briand și-a aruncat vâlmul de pe față, spunând, că Rusia revoluționară are datorința să împlinească angajamentul luat de Rusia țării.

— Asupra opiniei din Rusia aruncă lumină îndesajuns declarația lui Cochin, că Rusia nu tinde spre Constantinopol. Franța a respins cererile Rusiei de a se revidea scopul războiului, pe motivul, că în el se dă recompensă teritorială și Italiei.

— Faptele acestea, — a încheiat cancelarul — arată, că dușmanii nu au absis de dorințele de cuceriri și arată, că cine e cauza pentru continuarea războiului.

FOIȚA.

Elegie.

— Dedicată măestrului I. Mureșianu. —

Știam că ești un muritor
Ca ori ce om în lume,
Dar nu credeam că moartea așa
Curând să Te sugrume.

Puteai să mai trăești încă:
Aveai tărie 'n Tine,
Și aveai și pentru ce trăi,
Și aveai și pentru cine!

De și era-i ajuns acum
La pragul bătrâneții,
Pe fața Ta tot mai zimbea
Podoaba timereții...

Și tu n'ai fost așa un om
De rând la cugetare,
Ai fost un geniu adarat
Și neam din viață mare!

Când Tu cu lira Ta, ce azi
În lipsa Ta-i nătângă —
Făou-și Crăiasă unui neam
Cu lacrimi să plângă,

A fost de-ajuns talentul Tău
Un neam să-l înțelegă,
Și Tu să fi iubit de toți
Și drag la lumea întreagă!

Dar moartea, vede-se, e rea,
Ea n'a voit să știe
Că 'n urma ta rămâne gol
Și o inimă pustie!

Consoarta Ta cu care Tu
Trăiai atât de bine...
Și dragi copiii Tăi rămași
Orfani de după Tine,

De-acum ei nu Te-or mai vedea
În fruntea lor la masă,
Dar nici Tu n'o să le mai fi
De-acum sprijin la casă.

Și Tu de-acum n'o să mai câmți
Din lira Ta maestre,
S'atrăgi pe bieții muritori
Cu ea pe la ferestre...

De-acum Tu dormi într'un mormânt
Pustiu, tăcut și rece,
Și nu mai ști în jurul Tău,
Nimic ce se petrece —

E drept, că pierderea Ta e
La neamul Tău prea mare,
Și un neam întreg Te plânge în dar
Acum când nu Te are,

Dar înzădar; plânsul acum
Nimic nu mai ajută
Când lumea azi de-atâta chin
Și lacrimi e umplută!

Dar și altcum: Tu tot nu ști
De-a lumii plâns și jale,
Tu dormi și vei domi mereu
Sub paza crucii Tale...

Dar dormi în pace: Ți-ai făcut
Renumere 'n cartea lirii,
Iar numele Tău loc deschis
În carea nemuririi...

Și numele Tău scump va fi,
Măestre mult iubite,
În cartea nemuririi scris
Cu slove aurite!

Isaila Marele.

Visuri de pace...

— Fragment. —

De N. Codreanu.

Furtunatic, galop răsună de-odată la
spatele companiei, ce stase acum de săptămâni
în tranșeele ea ziduri înalte și întărite
cu beton. De-o zi de când soldații nu mai
sloboziră nici un glonț din pușca ce adesea
ardea ca focul de multimea gloanțelor, ce
se smulgeau din culcușul lor ascens și zburau

Incheierea păcii prin înțelegere deplină.

— Expozeul ministrului de externe conține Czernin. —

La Bailplatz s'au intrunit reprezentanții presei din Monarhie. Aci contele Czernin a ținut o vorbire în care a făcut expozeul situației favorabile strategice. Ministrul de externe, referitor la mersul politicii generale externe, a făcut următoarele enunțiațiuni:

Lloyd-George, în vorbirea rostită din prilejul serbării independenței belgiane, a accentuat, că declarațiile cancelarului Michaelis sunt cu două înțelesuri. Acuza aceasta e greșită, după expunerile cancelarului sunt eclatante, fără înțelesuri greșite. Cu atât mai tare nu înțelegem acuza aceasta dacă reflectăm, că Lloyd George în vorbirea sa a respins rezoluția de pace a adunării imperiale, deși aceasta rezoluție la care se referese expunerea cancelarului, formează un întreg închiegat cu vorbirea lui Michaelis. Căci amândouă declarații sunt ale guvernului imperial și a adunării imperiale. Ele exprimă voința unitară a poporului german în afacerea păcii.

E simptomatic, că în statele ententei adunarea imperială germană, aleasă pe baza de vot egal, secret și universal, tocmai așa de puțin e luată la cunoștință ca și celelalte reforme sociale prin cari Germania în multe privințe a prevenit țările apusene.

Dacă Lloyd George, ca un reprezentant al statelor cari totdeauna pun pe planul prim principiile democratice ar fi voit sincer să se ocupe cu punctul de vedere manifestat de Germania în chestia păcii, nu i-ar fi fost iertat să treacă cu vederea decizia acestuia al adunării imperiale. Cancelarul german și adunarea imperială au declarat în mod eclatant, că *Germania poartă războiul de apărare și poporul german dorește pacea stabilită prin înțelegere, care să fie baza împăciuirilor durabile dintre popoare.* Cancelarul și parlamentul german au declarat solemn, că poporul german *nu tinde la cuceriri cu forța*, nici la războaie economice și condamnă ostilitățile dintre popoare după război. Nu înțeleg ce puncte evasive a aflat Lloyd George în aceste două declarații, în esență aceleași. Cu toate acestea răspund la vorbirea primului ministru englez cu întrebarea aceea: *Ce vrea propriamintre ententa?*

Că partida noastră la ce tinde apare deplin din declarațiile poporului german și austriac, cari constată deplina unitate între Viena și Berlin. Guvernul vienez ca și cel german e aplicat să accepte condițiile cinstite de pace și speră că le va și obține. *Nici când nu ne vom învoi la o astfel de pace pe care pentru noi nu o recunoaștem de omorifică.*

Dacă ententa nu e aplicată să trateze despre pace pe baza acestor principii schițate în mod clar, atunci

vom continua războiul și ne vom lupta până în capet.

Pentru mine e indiferent, că din aceasta declarație vor citi slăbire sau putere. *Eu întru aceea, că mă înstrăinez de continuarea războiului a cărui purtare și acum o consider de fără înțeles, văd semnele prudenței și moralei.*

Fiind convins, că ententei nu-i va succede să ne învingă și noi, apărătorii, nu intenționăm zdrobirea adversarului, războiul acesta trebuie să se sfârșească mai curând sau mai târziu cu o pace bazată pe înțelegere. Eu trag din aceasta următoarea concluzie naturală: *Ferțele și suferințele viitoare ce apasă asupra omenirii întregi sunt absolut zadarnice și că în interesul omenirii întregi e de lipsă obținerea cât mai în grabă a păcii făcută prin înțelegere deplină.*

Aceasta e ce dorim noi. Dar repet, că dorirea aceasta a păcii își are frontierele bine stabilite, și numai în cadrele acestora se poate desfășura. După cum ne-am luptat împreună cu tovarășii noștri fideli astfel laolaltă acum sau mai târziu vom încheia pace, sau vom continua războiul, dacă statele contrare nu vreau sau nu pot înțelege punctul nostru de vedere. *Noi și aliații noștri avem același drept de viață și de dezvoltare ca și celelalte popoare și nu e nici o putere pe lume care să ne constrângă la renunțarea acestora.* Nu vreau să ating întrebarea că asupra cui incumbă responsabilitatea acestui război, fiindcă nu e consult

querând nebune peste câmpul scormit de grănate și grăpnelo... O zi de pace, un strop de lacrimă alinătoare, te căzu din ochiul lui Dumnezeu... O zi de baie amănitoare de toropeală inconștientă...

Dar iată... galopul furtanatic se curmă de odată și înșinea tranșelor apăsă în vesmânt de sărbătoare: Generalul.

A ridicat mâna și puștile căzură din mâni, vapoate se ridisera grăbite din tranșe, nu lung fior cutremură fețele: nimeni nu știa ce se întâmplase, dar cu toții ascultaseră ca înșubuniți cuvântul generalului ce se îneca de emoție:

„Feciori, a venit o telegramă. Majestatea Sa împăratul multamindu-Vă pentru curajul supraomnesc, cu care V-ați luptat, vouă celor, pe cari viața V-a iubit precum și tutaror căpi dorm somnul glorios al adormirii pentru patrie: tutaror oștenilor săi, strângându-Vă mâna Vă vestește că a bătu marele voas al păcii.

A fost minune, soldați și ofițeri au trecut în câteva clipe prin zguduiri normale pomonite. De cum se îmbrățișară, de cum plângeau, de cum tăceau încrămășiți, s'au trezit la genunchi înaintea generalului, întinzând fiecare desădăjdnita mână să prindă hârtia, să cetească... Generalul plângea...

Și-acum porni o năvală spre tranșele deșănate. Sărutul păcii unea buzele și frunțile dușmanilor de ieri, era o lavălmășeală

de nebuni scăpați din balamuc. La urmă, s'au trezit în genunchi și dinții de piepturi se desfășeă rostită în zeci de limbi marea liturghie a rugămintii de mângâimă către Dumnezeu păcii și al îndurării...

*

Pe domul stegar Eugen Poenaru l-au plecat spre casă cu cel dintâi transport. Poate le-a fost milă de dânsul, era doar abia de nouăsprezece ani. Poate că în ochii lui se vedea cea mai infocată nerăbdare, poate și lacrimile lemeșeră pe fața lui blândă și bună. Poate și-a înleștat mâinile în seara de cerșire, să plece odată, acum în cea dintâi clipă, căci orice clipă este o vesnicie când te arde nemărginitul dor al revederii.

Ah! Dumnezeule! Că-i venia să sară din tron, să pună umărul lui fraged să mène în zbor de gând pe acest colos uriaș, ce obosea chiar atunci când ar fi trebuit să alerge peste stânci prin prăpăstii peste mari zbiciute spre furtună, cu valuri, cari ridică munți de oțel până la ceruri...

Era cu domul stegar Eugen Poenaru și un biet rezervist, bătrân, încărunit de grijă și năcazuri de frica morții păgâne, ce fălăia în jurul frunții a cinei copii... Domnul stegar l-a pus să șadă pe bancă și ori câte rugăminti rosti bietul infanterist Nicolae Crăznic, Eugen Poenaru, rămase în toată lungă călătorie la fereastra vagonului, pe care-i ducea spre casă...

Și tot drumul lor era o adevărată cale de triumf. Aerul libertății sfințe răcoria fruntea și inima, iaviera privirile, înnebunia toată ființa celorce mergeau spre casă, codrii de pe sulmi cântau solemn imnuri în fanfara lor milenară, apele străluceau ca o nesfârșită scurgere de lacrimi de bucurie, iar coriul părea o cupolă uriașă, pe care o pictase Hristos Dumnezeu ca un văl uriaș de pace și de binecuvântare pe seama celor cari luptaseră și au suferit atâta...

O nouă lume, o nebănuită fericire era în toată așteptarea și plecarea dela gări, urale și plânsete, daruri și urări de bine însoțindu pe cei cari se întorceau la vetrele părăsite, plânse și puștii... Dacă Dumnezeu Judecătorul a trimis atâta încercare pe acest pământ de păcate, a dat acum în câteva ore întreaga răsplată celor cari rămânzără și săngerară atâtea nesfârșite luni pe câmpul de luptă, pe câmpul peririi, a morții și a nimicirii. A dat prim un singur cuvânt porunca de înfrățire a pământului cu a sufletului, a nopții cu a soarelui, a peririi cu a iavirii și a iadului blăstămat cu binecuvântarea nemărginită a fericirii cerești... Osana Tie, Drept, Preamărite, Cel Care ai dat lumii aceasta novisată zi de nesfârșită și neapriusă mângâiere, pace și multamire...

(Va urma).

să vorbesc de trecut. Dar vreau să vorbesc despre viitor, exprimându-mi dorința ca lumea să aștepte după pace astfel de căi și modalități, *cari să delătore pentru totdeauna reșchirea unui războiu așa de groznic.* Orice om moral are dorința să lupte pentru obținerea garanțelor cari în viitor să delătore nenorocirile grozave cum sunt ale acestui războiu universal.

Principiile fundamentale, după cari amăsurat convingerilor mele, să poate restabili pacea bazată pe armonie, residă în delăturarea forțelor brutale.

Asupra situației interne contele Czernin a declarat următoarele: Spiritul vremii pretinde democratizarea constituțiilor. Guvernele din Austria și Ungaria încă au început lucrările de democratizare a constituției, dar amândouă protestează contra oricărui amestec străin. Vrem să ne aranjăm casa după cum află de potrivit guvernele și parlamentele noastre.

Inchei aceasta expunere, prin care am dat publicului o schițare generală asupra situației, — cu cuvintele, că nu trebuie să șovăim în orele acele grele, trăite adeseori și în trecut.

Scopul nostru totdeauna e același. Vrem și vom și eluipa pacea cinstită și ne vom da concursul la formarea acelei lumi nouă, care va fi garanță, că nu se vor mai repeta nefericirile unui războiu mondial. *Pentru scopul acesta ne luptăm, pentru el trăim sau ne prăbușim.*

Michaelis despre aplicarea spre pace a paterilor centrale. — Căpitanul german, la interviul redactorului de la ziarul „Dresdner Neueste Nachrichten”, a spus următoarele:

— Relațiile de aliați între Austro-Ungaria și Germania sunt cele mai intime. Alianța e solidă, în mod neclintit. Intre persoanele dirigitoare e înțelegere deplină. Ne vom nișui și pe mai departe să obținem pacea, dar neînțelegerea de mai înainte nu se vor repeta. Suntem aplicați ca orice ocaziune să o întrebuițăm în interesul unei păci cinșite. Prezențialele proporționale noastre reconșionate la aceasta se îndreaptă, care în decurs de trei ani a suferit și a răbdat mult. Orice eveniment non al zilei, care

are de bază puterea, ne poate schimba voința noastră de pace. Dar și aici stă, ca președintele: Imprejurările sunt mai paterice decât oamenii și propunerile. Politica noastră trebuie justificată prin evenimente. Prin calmitate trebuie să convingem pe deșmăni, că puterea Germaniei nu se poate înfrânge, și calculii bazăți pe slăbirea noastră nu se pot lua în considerare.

Declarațiile războinice alui Balfour.

— Democratizarea Germaniei și Austro-Ungariei. —

În camera comunelor secretarul ministerial Balfour, la interpelația lui Bryce și Buxton Noel a dat următoarele deslușiri cu privire la politica de anexiuni: O expunere detaliată, — a spus Balfour — în împrejurările de față nu e ținută de actuală. Principiile fundamentale au fost expuse în consiliul ministerial din 1914, aplicarea acestora se va conforma împrejurărilor. Apoi a continuat: — Dorim, ca acele naționalități din cari se compune Austro-Ungaria să se deosebească după puterile și civilizația proprie. Acesta e principiul fundamental. Timpul actual nu e potrivit ca un ministeriu de externe să se ocupe cu discuții de pace. Ca și ori-care am intrat în războiu ca să apărăm Belgia și Franța de zdrobire. Aceste două motive ne-au înduplecat la războiu și atunci nu am luat în considerare chestiunile cari se ivesc acum.

In continuu se aude fraza, că să eschide politica imperialistă și desdănușirea de războiu. Noi nu ne-am alăturat la războiu pentru nici unul dintre aceste scopuri. Scopul urmărit e cunoscut de toți cei inițiați în opinia publică engleză. Anglia și aliații vreau să delătore motivele de conflict viitoare dintre state. *Gândul acesta se va realiza, dacă vom satisface aspirațiile juste ale națiunilor.*

Cu privire la Franța Balfour a declarat: — Franța trebuie să o sprijinim să ajungă iarăși cum a fost înainte de atacul din 1870. Eliza-Lorana a fost ruptă dela Franța în mod volnic. *Dacă după războiu vrem să schimbăm harta Europei, vrem și acesta ca aceasta să fie statornică.*

— Trebuie să ne înțelegem lumea, că războiul îl continuăm *nu de dragul războiului.* Și noi ca și celelalte popoare, cari sufer de calmitatea războiului dorim pace. Dorim astfel de pace, care sperăm, *se va baza pe moralitatea națiunilor și însemnătatea alianței internaționale.* Dorim o pacea care să prefacă politica europeană, *ca puterea și preponderanța să fie delăturate.* Cum vor fi realizate acestea față de Mo-

narhia veche și mare, Austria, cum vor fi aplănate chestiile interne din Austria și Germania? În stadiul actual al războiului nu se poate face nici o enunțiațiune.

Acum un cuvânt: *Democratizarea Germaniei.* Credem, că autocrația germană va forma un guvern liber și parlamentar măsurat parlamentarismului din Anglia. Din cercuri autentice s'a declarat, că pacea durabilă nu poate fi în statele bazate pe autocrație și nu pe voința poporului. Dacă e adevărat, că sistemul imperialistic din Germania s'a creat pe credința, că Germania numai pe un astfel de sistem poate fi mare și puternică și dacă va lua în considerare, că imperialismul nu duce numai la învingere, ci provoacă catastrofe ca în 1848, atunci Germania cu toată puterea, organizația și cultura veche se va alătura la Statele Unite și Anglia. Atunci putem spera că în istoria Europei s'a început capitoul mare al păcii.

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 26 Iulie. Au eşuat mai multe atacuri dușmane spre nord de valea Casinu și Susita. În Bucovina, după înfrângerea rezistenței inamice, am cucerit teren. Am ocupat punctul de operații dela Valeaputnei. La Fundul Moldovei am trecut peste valea Moldova. La Kutuy spre nord-est aliații dau lupte pe termenii drepti dela Ceremos. Intre prut și Nistru dușmanul a fost împins mai încolo. Armatele noastre au trecut hotarele vestice din Bucovina. Honvezii au ocupat Zalescicul. Intre Skala și Hasiatyn am curățit țărâmul Zbruc de dușman. În unele locuri am forțat trecerea pe pământ rusesc. Spre sud de Brody trupele ungare, austriace și germane au pătruns cu succes în tranșeele dușmanului.

Pe frontul din Flaudria eri luptele de artilerie dușmană s'au înmăiat în urma rezistenței germane. Numai la amiază s'au dat lupte mai mari, fără să ajungă la vehemența și puterea

uptelor de mai înainte. Peste noapte s'au dat ducele aprigi între sectorul dela Het-Sas—Vielte. La Chemin des Dames comanda franceză a atacat pe un front de 9 km. cu trei divizii. Dimineata duşmanul, după foc de baraj, a dat asalturi repeşite dela Cerny până la Craonne. Prin contraatacuri germanii i-au respins în tot locul. Regimentul distins dela Rin-Westfalia a respins patru atacuri. S'au zădărnicit şi atacurile date spre sud de Ailles. Francezii, fără să obţină ceva a avut pierderi mari.

Trupele austro-ungare azi dimineaţă, 2 crt. au pătruns în Cernaşu.

Concurs de primire

la preparandia gr. catolică de fete din Lugoj.

I. La institutul pedagogic gr. cat. rom. de fete din Lugoj se primesc elevele, cari au absolvat cu succes bun cl. IV-a a şcolii superioare de fete, clasa a IV-a civilă, clasa IV-a a şcolii superioare populare, ori clasa IV-a reală ori gimnazială.

II. Elevele cari trec din şcoala superioară populară la pedagogie, au să facă examenele de primire din limba maghiară, istorie, geografie şi matematică. Examen de primire au să facă şi acele eleve, cari în atestatele şcolare prezentate pentru primire au fost dispensate dela unele studii. Acest examen se referă numai la acele obiecte de învăţământ din cari n'au fost clasificate.

III. Pe cursul al II-lea se primesc elevele, cari au absolvat cu succes cursul I al pedagogiei.

Pe cursul al III-lea se primesc elevele, cari au absolvat cursul II-lea al pedagogiei, ori clasa VI-a gimnazială, a şcolii superioare de fete sau au diplomă de azil.

La trecerea din clasa VI-a gimnazială sau a şcolii superioare de fete în cursul al III-lea pedagogic să cere examen diferenţial din studiile cursului I—II ped. cari nu se propun la aceste şcoli şi evaluator de clasă de pe cursul al II-lea ped. aceste examene se cere şi dela elevele, cari au diplomă de îngrijit p. azile infantile.

Pe cursul al IV-lea se primesc elevele cari au absolvat cu succes cursul al III-lea pedagogic.

IV. Petiţiunile de primire să se înainteze Preaveneratului Ordinariat din Lugoj până în 15 August. st. n. 1917., instruate cu următoarele documente trebuincioase:

1. Atestat de botez şi dela matricolantul civil. 2. Testimoniul şcolastic ultim. 3. Atestat medical eliberat de medicul oficios comunal ori cercenal. 4. Atestat de moralitate şi identitate eliberat de autoritatea politică. 5. Atestat de revaccinare eliberat de medicul oficios cercenal.

La caz când eleva şi-a întrerupt studiul, are să dovedească prin parohul local, din ce motiv a făcut aceasta.

Elevele cari în anul şcolastic trecut au cercetat institutul nostru vor înainta rugămintea fără documente.

Despre primire fiecare elevă va fi înştiinţată în luna August, imediat după primire.

V. Taxe şi recuzite.

Taxa pentru înţelegere lunar e 150 coroane sau anual 1200 cor., taxa de didactru 100 cor., taxa de examen 40 cor., taxa de înscriere 10 cor., taxa pentru F de pensiune 12 cor.

Plăţirile să fac anticipative. Taxă de examen plătească numai elevele privatiste.

Taxa anuală de întreţinere să solveşte în trei rate: la 1 Septembrie 400 cor., la 1 Noiembrie 400 cor., la 1 Ianuarie 400 cor.

Ven. ordinariat va conferi elevelor interne ordinare şi unele locuri cu taxă redusă de 1000 cor. iertându-le astfel $\frac{1}{2}$ rata III a, ce e scadentă la 1 Ianuarie.

Fiecare elevă internă are să-şi aducă rufărie de corp câte 6 bucăţi, batiste 12 bucăţi, ciorapi 12 perechi, ştergere de lavoar 3 bucăţi, rufărie de pat 3 rânduri (6 fete de perimă, 3 ciarşafuri, 3 cuverte de plapomă), 1 măsuriţă albă, 6 servete, 6 ştergări, 1 mătrău, 2 perini, 1 plapomă, 1 haină vinet închisă, care va servi de uniformă, 4 haine de casă, dintre cari două de vară, iar două de iarnă, 1 haină albă de vară, 4 surte, din cari 2 de elat negru, casute forma de haină, 1 şal de iarnă, 1 cort, 4 perechi ghete negre, 1 jachetă de iarnă şi una de toamnă în culoare vinet închisă.

Considerând timpurile grele, Directoarea institutului poate concede elevelor să aducă un număr mai mic din albituri şi rufărie dar numai întrucât o de ajuns, pentru a se schimbe şi da la spălat.

Pălăriile uniforme se vor procura prin superioritatea internatului dar preţul lor îl vor solvi părinţii: 1 perie de haine, 1 perie de dinţi, 1 perie de cap, plopten rar şi des, 1 păhar, 1 lavoar, 1 cană, 1 pocal şi recuzite de mâncare.

Lugoj, la 26 Iulie 1917.

Direcţiunea Institutului pedagogic.

Informaţiuni.

Cătră cetitori.

P. T. Abonenţi sunt rugaţi să binevoiască a-şi renouă abonamentul.

În deosebi rugăm pe domniile re-stanţieri, să facă bine să ne plătească, căci speşele edării foaiei sunt mari şi din parte-ne am fost destul de indulgenţi până acum.

Redacţia şi Administraţia
„UNIRII”.

Redacţional. Din motive neatârnatore de noi „Unirea” nu a putut să apară Mercuri. În schimb apare azi cu un adaus.

* **Ordinaţiunea contelui Apponyi,** privitoare la instituttele pedagogice, va avea ca urmare o conferenţă a Arhierilor noştri. Nu am ajuns încă în posesiunea ordinului; imediat ce-l vom avea, îl vom da publicităţii în întregime.

Depeşa împăratului Wilhelm pentru succesele din Flandria. Agenţia „Wolff” publică următoarea telegramă adresată din partea împăratului Wilhelm arhiducelui de Bavaria Rapprecht: Te felicit pentru succesele câştigate în 31 Iulie de armata IV de sub conducerea ta. Îndrămirile tale, ordinele severe a comandanţilor armatei IV, voinţa nepovăelnică de a învinge şi atitudinea eroică a trupelor, au avut de urmare zădărnicierea primului atac angle-francez, cu care au voit să smulgă dela noi ţermeii Flandriei.

Contele Bethlen şi votul universal. În casa comitatului Muraşturda s'a ridicat un protest împotriva reformei electorale şi a democratizării Ungariei. Adecă nu atât a Ungariei cât mai ales a Ardealului. Protestatorul a fost contele Bethlen István, deputat dietal din partidul lui Andrassy.

Vorbirea înflăcărată a contelui a fost subliniată de frenetice aplauze. În afară însă nu şi-a avut efectul trimbiţat înainte.

Contele Bethlen a fost invitat de actualul ministru-prezident, cu ocaziunea formării guvernului, în cabinetul Esterházy cu destinaţiunea ca să reconstruească Ardealul, dară deosebirea de vederi însă l-a reţinut pe contele Bethlen de a intra în guvern şi a declarat, că la prima ocazie va lua lupta pe faţă împotriva reformei electorale, susţinute de guvern. Ocazia aceasta a fost instalarea spanului comitatului Muraşturda.

Ceace a spus însă Bethlen cu aceasta ocazie nu a fost nou. Pentru Ungaria şi o parte a Ardealului a cerut toate bunătăţile pentru cealaltă însă numai în spiritul Aprobatorilor şi Compilatelor. Democraţia şi reforma electorală să nu treacă graniţele Ardealului, căci asta înseamnă primejdie pentru ţară. Atâta a spus.

Cancelarul german s'a prezentat în 2 crt. la Majestatea Sa în audienţă.

Cei invalizi încă pot fi învăţători. Ministrul de culte şi instrucţie publică a dispus ca teji elevii preparandiilor cari au devenit invalizi în decursul războiului, să se înştiinţeze pentru continuarea studiilor. Se pot înştiinţa de altcum şi acei ostaşi invalizi cari au pregătirea de lipsă pentru aceasta carieră.

Kornilov a primit putere nemărginită. Guvernul rusesc, pentru readucerea ordinii în armata rusă, i-a dat generalului Kornilov puterea de a dispune în mod absolut.

Asentări pentru cei neapţi. În vederea a patra campanie de iarnă şi pentru suplinirea acanelor cauzate de războiul greozăie, ministrul de hervezi a ordonat noi asentări pentru cei născuţi în 1885—1899, adecă pentru cei de 18—32 ani şi cari până acum au fost neapţi pentru arme. Conscrierea celor de 32—50 ani se va dispune pe la sfârşitul lui Septembrie. Amăsurat ordinaţiunii ministrului de hervezi, conscrierile, probabil sunt a-se încheia începând din 15 August până în 26 a aceluiaş luni, iar asentările se vor ţine până în 26 Septembrie.

Retragerea hârtiilor cu valoare de 50 coroane. Organul oficial publică ordinaţiunea ministrului de finanţe, prin care hârtiile de stat cu valoare de cincizeci coroane, emise la 2 Ianuarie 1902 se retrag din circulaţie. Bancnotele amintite trebuiesc predate băncii austro-ungară sau filialelor, până în 31 Iulie 1919.

Deschiderea librăriei diecezane în Lugoj. Primim următoarele: „Cu bucurie am luat la cunoștință înmulțirea instituțiilor diecezane din Lugoj prin deschiderea „Librăriei diecezane gr.-cat.“ cu un aranjament de tot bogat și modern, înestrată fiind cu tot felul de cărți didactice; cărți de literatură frumoasă și tot soiul de articlii de scris, hârtie, pene, călimare etc. așezate într-o ordine exemplară după cel mai bun gust.

Intr'un ținut atât de românesc, de mult se simțea lipsa unei librării românești, care prin desfacerea de cărți, reviste și gazete să răspândească lumina culturii naționale și a credinței adevărate în poporul dornic de acestea.

Noua Librărie s'a deschis prin stăruința Il. Sale Dnii Episcop Dr. Valeriu T. Frențiu, care necunoscând trudă și oboseală, ziua și noaptea muncește pentru înaintarea și înflorirea diecezei Sale, și care necunoscând erutare, când e vorba de instituții folositoare bisericii și neamului, jertfește totul, dacă ar fi lipsă — vorba fericitului Mitropolit Vancea — chiar și crucea de Episcop.

Cu încredință și entuziasm luăm act de această nouă instituție diecezană și promitem, că o vom sprijini cu toate puterile noastre; iară Ilustrității Sale aducându-i prinosele mulțămitei și recunoștinței noastre pentru viul interes ce-l poartă față de dieceză, rugăm pe bunul Dumnezeu să ni-l țină în deplină sănătate și putere, ca într-o zi îndelungată să poată munci și mai departe pentru propășirea și înaintarea diecezei, al cărei Păstor bun este.

Să fie într'un ceas bun! (m.)

America trimite trupe în Europa. Guvernul Statelor-Unite a hotărât, în urma catastrofei din Rusia, să trimită mai curând trupe pe frontul european.

Calumniatori despre Bulgaria. „B. T. Ū.“ Cabinetul de presă publică: Presa ententei aproape în fiecare zi publică câteva calumniatori despre Bulgaria. Corespondentul din Zürich al ziarului „Giornale d'Italia“ publică cu datul de 25 Iulie știri despre situația internă a Bulgariei, pe care o numește de *catastrofală*. După știrea aceasta poporul e infometat și slăbit. Armata încă dorește curmarea războiului. În Sofia și alte orașe au avut loc *demonstrații furtunoase*. Regele nu cotează să iasă pe stradă și în 8 Iulie, când totuși a eșit, a fost fluierat și primit cu strigăte: *Jos cu germanii!*

Calombierile acestea nu învrednicesc desmintire. E îndejuns dacă declarăm, că „Giornale d'Italia“, care nu cotează să publice comunicatele cartierului general rusesc, a anunțat un neadevăr, după ce regele Ferdinand din 1 Iulie nu e în Sofia.

Max Harden despre contele St. Tisza. În articolul: „Solstițiul de război“, publicat de celebrul publicist german M. Harden în nr.-ral din 9 Iunie al revistei sale: „Die Zukunft“ găsim următorul portret reprodus pe care îl considerăm vrednic a fi reprodus aici în traducere:

„Ori cât de asemănătoare sunt capetele de politicieni ale nobilimii maghiare feudale, nu este cu nici unul atât de greu să stai de vorbă relativ la democrație și la libera dezvoltare a individualității de rasă ca și tocmai

cu contele Ștefan Tisza. Nici unul n'a oșu trunchiul muncit atât de viguros dorinței de a acorda dreptul de alegător maselor, de a lăsa pe Români, Sași, Croați și Cehoslovaci Ungariei să trăiască în felul lor, după cum vor voi să se ocârmuiască ca și tocmai acest Calvin temerar far' de scrupul, care n'a ezitat a pune în fața privirii împedelate a cardinalului-primat coroana pe capul Regelui apostolic și să privească, stând drept-țespan ca un eretic înepăținat asupra părechei în genuași, a clerului și a suitei.

— „Eu — părea el a zice cu un zimbet aproape vizibil — Eu Ștefan Tisza de Boressjeló și Szeged, am ținut poporul Ungariei în ordine, armata Ungariei în disciplină severă și comunitate folositoare cu a Austriei, am împiedecat stăruința de independență a partidelor, ce dorian a ne lega de imperiu numai prin aniiș personală, a lui Kossuth și Jasth, Apponyi și Károlyi, am exoperat în Hofburgul din Viena hotărârea la ultimul și războiul, în marele cartier al Împăratului german, cu care am vorbit ca protestant cu protestant, am exoperat scutul frontierei Carpaților, apoi propunerea de pace din Decembrie 1916. Eu, singur din toți romano-catolicii, Palatinul serbării sfințirii de Rege: Oare decorul capului lui Carol nu este în înțeles dublu... Coroana lui Ștefan?“

Asemenea vorba mândre nu au trecut pe buzele lui, dar totuși au fost auzite la Viena, Esztergom, Roma și nu s'au dat uitării. Contele Tisza și a luat rămas bun din prezidiul consiliului de miniatri și nu cum se credea adesea, ca succesul al prietenului său Czernin (care avea poate să înlocuiască pe Clam-Martinić) în oficiul esternelor. Spiritul său de cultură eurenăă poate să se ocupe iarăși de artă, disentașul lui, stând totdeauna în poziție de gladiator, se poate îndrepta iarăși rigid contra unui guvern, sub a cărui oblăduire boleşte și putrezește Magyarország-ul său. Calea e liberă. Nu numai pentru reforma electorală. Baronul Burian, care guvernase la Viena în cele mai aspre vremi, a fost trimis de Rege la Budapeșt spre a convinge pe magnați și deputați că grave motive de politică internațională condiționează și în Ungaria reconstrucția temeliiilor de stat, emanciparea individualității etnice. Despre o întinerire a întregii Monarhii, despre instituții moderne, despre libertate și egală îndreptățire coevărată a tuturor popoarelor verbise deja la 1849 Francisc Iosif. De astădată însă garantează soarta, care în țesătura-i de Paice ține cuvântul solemn (= Mesagiul de tron austriac al Împăratului) va reveni repede faptă“.

Ministrul prezident al Angliei pentru continuarea războiului. Știri de ziare anunță că premierul Angliei, Lloyd George va declara, în proxima vorbire, că războiul trebuie continuat până la distrugerea imperialismului și militarismului prusiac.

Divizie de femei pe front. Ziarele din Zürich anunță, că pe frontul rusesc e sosit prima divizie de femei. Ele poartă pe chipurile militare cap de moarte.

Mulțămită. Dl. maior Popa din Brașov a trimis 10 cor., pentru ajutorarea văduvelor sărace — ca resemplărire în loc de cununa pe sicriul răposatei Maria Grama.

Ziarele parsiene aduc știrea, că femeia lui Kerenski a plecat la frontul rusesc. Va cerceta trupele pentru a-le ridica moralul.

Mare caniculă. De zeci de ani nu s'au pomenit călduri așa cumplite ca cele de câteva zile s'au adăptat peste unele ținuturi din Europa. În capitală termometrele arătau, în umbră, o căldură de 36,3 grade Celsius. Călduri mai mari sunt prin comitatul Eger, în Aiad și Komárom, unde termometrul s'a ridicat până la 38 și și până la 39 gr. Celsius. În Blaj căldura a fost și de 40 gr. Celsius.

Decamdată prognosticul nu arată semne de ploaie apropiată.

AFORISME.

Prețul curios al unui pește.

Un anumit nobil își invită nobilimea vecină la o tractă grandioasă.

Dori să o facă atât de splendidă, pe cât e numai posibil și așa nu cruță banii spre a procura toate delicatesele sezonului.

Un pescar, sărac, care auzi despre asta, merse la casa nobilului spre a oferi un splendid pește spre vânzare.

Când feciorul de casă văzu peștele, să arătă tare inclinat să-l cumpere și întrebă care-i prețul.

„O sută de bețe pe spatela meu gel“ fu răspunsul pescarului.

„O sută de bețe pe spatela dtaie? Ce însemnă asta?“ strigă mirat feciorul de casă.

„Da“, repeți pescarul, o sută de bețe și nici cu unu mai puțin.“

Feciorul neștiind ce să facă, fugi la stăpânul său și-i spuse, că sa află de vânzare un pește splendid, însă pe un preț neobicinuit.

„Nu împoartă prețul, zise nobilul plătește cât îți cere.“

„Însă stăpâne, replică feciorul, nu voiește să primească bani.“

„Atunci ce? întrebă mirat nobilul.“

„O sută de băte pe spatela lui geale și nici cu una mai puțin.“

Nobilul abia putu crede ce auzi și merse jos să vorbească însuși cu pescarul.

Spre desfătarea lui află că totul e adevărat și ca să nu piardă peștele, să învoi să plătească prețul cerut. Chiemă pe unul dintre servitori și-i porunci să-i numere o sută de bețe pe spatela pescarului, însă să nu i le aplice prea tare.

Însă înainte de a începe, zise pescarul către servitor:

„Acum, amice, numără acurat, pentru că nu doresc să primesc nici o bătă mai mult decât îmi compete.“

Servitorul începă și pescarul suferi bețele cu o putere de admirat.

Totuși când primi a cincizeca, strigă servitorului: „Stai, frate, eu acum mi-am primit partea mea din preț.“

„Partea?“ întrebă nobilul, cum înțelegi?

„Domnule“, replică pescarul, „am promis jumătatea?“ întrebă nobilul.

„Portarului dvoastră“ răspuse pescarul, care a refuzat să-mi permită intrarea, până nu i-am promis, că-i voi da jumătate din ce voi primi pentru pește.“

„Așa?“ exclamă nobilul, atunci el să și primească eu partea, ci porție dublă.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.